

FREDET

BYGDEBORG

© Bjørn Helene Design

FREDET KULTURMINNE

Disse røysene er automatisk fredede kulturminner. Det er ikke tillatt å fjerne stein fra røysene eller skade dem på annen måte. Hugging av trær og fjerning av vegetasjon må gjøres på en slik måte at den ikke blir skadet. Det må heller ikke settes opp ting i nærheten som skjemper kulturminnet.

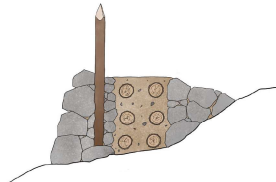
HVA VAR EN «BYGDEBORG»?

Dette er anlegg fra forhistorisk tid, og ingen kan si sikkert hva de har blitt brukt til.

Tradisjonelt har det vært vanlig å anta at de først og fremst har fungert som forsvarsverk, og dermed har navnet «bygdeborg» blitt innarbeidet. Nyere forskning og teorier åpner imidlertid for at disse anleggene også kan ha hatt andre funksjoner.

Få av anleggene er datert, men mest sannsynlig har de vært i bruk i «romersk jernalder», det vil si fra år 0 og fram mot 400 til 500-tallet. Steinene vi ser i dag er rester av den nederste delen av forsvarsverket. Oppå steinmurene har det vært høye palissader av treverk.

Illustrasjonssnitt av hvordan muren til en bygdeborg kan ha sett ut.

Fleire av borgene er anlagt på steder som ville ha egnet seg dårlig dersom hensikten var å forsvare seg mot en hær av profesjonelle krigere. Rundt omkring finnes det koller og åsrygger som ligger høyere enn borgene – der kunne bueskyttere ha stått trygt og beskytt borgene med brannpiler.

Arkeologiske undersøkelser viser at ressursene i utmarka ble utnyttet på den tida borgene var i bruk. Det kan derfor tenkes at de har blitt brukt til å beskytte beitende kveg, men også til å oppbevare skinn og pelsverk, metaller og andre verdifulle varer. Borgene kan ha blitt lagt på utilgjengelige steder for å hindre tyver i å trenge inn, men også fordi det ga muligheter for å signalisere ned til bygda dersom en trengte hjelp og forsterkninger.

Borgene kan også ha vært plasser der det foregikk varebytte, kanskje i form av seremoniell utveksling av gaver. Det kan også tenkes at andre former for seremonier har funnet sted der, for eksempel rituelle kamper eller innvielse av ungdommen i de voksnes rekker.

JERNALDERSAMFUNNET

I eldre jernalder bodde det antakelig ikke mer enn et par tusen mennesker på hele Eiker. De bodde på et lite antall gårder som var ryddet sentralt i bygda, kanskje mer enn rundt 80 i alt.

Det var et bondesamfunn der folk livnærte seg av jordbruk og husdyrhold, men der ressursene i utmarka også var viktig - den ble brukt til jakt og fiske, til børsanking og som beitemark.

Skogen ble brukt som tommer, til brensel og gjerdet og til kullbrenning - og i myrene kunne det være verdifull jernmalm. Arkeologiske funn fra «romersk jernalder» (0 – 400 e.Kr.) på Eiker tyder på at samfunnet var dominert av en velstående krigerklasse. Funnene viser også at det en har hatt kontakt med omverdenen og utvekslet verdigjenstander og handelsvarer – også med det europeiske kontinentet. Jern og pelsverk var ettertraktede varer der. De som kontrollerte slike ressurser hadde makten i samfunnet.

BYGDEBORGER I ØVRE EIKER

Les mer om borgene på Rotary sin nettside ved å scanne QR-koden.

MYRESLOTTET

Borgen ligger omtrent 245 m.o.h. på en kulle som er bratt i øst, sør og vest, men slakere mot nord. Hovedborgene har en utstrekning på 90 x 70 meter og er omkranset av en nesten sammenhengende mur, 250 meter lang, 3 meter bred og inntil 1 meter høy.

I nordvest går en 20 meter lang mur fra hovedmuren og ut mot et stup. Dessuten er det to såkalte «forborger» – den ene ligger i sørøst og er 40 meter lang, den andre omtrent 100 meter nord for hovedborgene og med en lengde på 30 meter.

Fra borgen er det god utsikt over Drammensdalen, både nordover mot Murfjell og Ullelandborgen og sørøver mot Eikeren og Gunhildrudborgen. Den har dermed egnet seg til å overvåke og kontrollere ferdselen i Drammensdalen. Samtidig kan både beliggenheten og det usedvanlig omfattende og kraftige murverket tyde på at dette kan være en borg som faktisk har blitt brukt som tilfluktssted og forsvarsanlegg.

Det har imidlertid aldri blitt foretatt arkeologiske undersøkelser på eller rundt borgen, så det er vanskelig å si noe om hvilke andre funksjoner den eventuelt kan ha hatt.

